

Monmouthshire Select Committee Minutes

Meeting of Pwyllgor Craffu Cymunedau Cryf held at County Hall, Usk - Remote Attendance on Dydd Iau, 29ain Gorffennaf, 2021 at 10.00 am

Councillors Present

County Councillor S. Woodhouse (Chairman)
County Councillor A. Webb (Vice Chairman)

County Councillors: A. Easson, C. Edwards,
V. Smith and J. Treharne

Officers in Attendance

Frances O'Brien, Prif Swyddog, Menter
Robert McGowan, Swyddog Polisi a Chraffu
Emma Davies, Swyddog Perfformiad
Jonathan Davies, Rheolwr Cyllid Cyfrifeg Canolog
Mark Hand, Pennaeth Llundio Lle, Tai, Priffyrdd a Llifogydd
Carl Touhig, Pennaeth Gwasanaethau Cymdogaeth
Stacey Jones, Senior Accountant

APOLOGIES: County Councillors P. Clarke

1. Datganiadau o Fuddiant

Nid oedd buddiannau i'w datgan.

2. Fforwm Aqored i'r Cyhoedd

Derbyniwyd cyflwyniad gan un o'r cynghorau cymunedol ynglŷn â chydweithio rhwng Cyngor Sir Fynwy a Chyfoeth Naturiol Cymru, a phympiau dŵr, ond yn anffodus yn rhy hwyr iddo gael ei anfon at swyddogion am eu hymateb heddiw - mae angen 3 diwrnod gwaith clir rhwng y cyflwyniad a'r cyfarfod. Bydd swyddogion yn darllen y cyflwyniad ac yn darparu'r ymateb priodol y tu allan i'r cyfarfod hwn. Bydd aelodau'n cael eu cynnwys yn yr ymateb.

3. Adroddiadau Perfformiad

Cyflwynodd Emma Davies yr adroddiad ac atebodd gwestiynau'r aelodau gyda Carl Touhig a Frances O'Brien.

Her:

Mae gennym Werthusiad Cynnydd o 3, sy'n 'ddigonol' - beth yw'r sgôr uchaf bosibl?

Mae'r graddfeydd yn amrywio o 1-6, gyda 6 yn 'rhagorol', lle mae'r holl fesurau perfformiad wedi cyflawni'r targedau a osodwyd, a phob gweithred wedi'i chyflawni. Mae cyrraedd 6 yn bosibl, ac felly'n nod posib.

Sut ydyn ni'n gwneud ynghylch ailgylchu?

Y llynedd, gwnaethom gyflawni 68.4% o ailgylchu, sydd 4.4% o flaen y targed. Mae'r siopau ailddefnyddio yn Llan-ffwyst a Five Lanes bellach ar agor ac yn gwneud yn dda iawn. Mae

ailldefnyddio yn tyfu yn y sir ac yn gwella cadw deunyddiau ar wahân pan fydd pobl yn defnyddio'r safleoedd.

Mae Cyngor Dinas Casnewydd wedi derbyn gwobr genedlaethol am eu canolfannau ailgylchu - a oeddem yn rhedeg am hyn?

Ni wnaethom gynnig ein hunain ar gyfer unrhyw wobrau eleni oherwydd yr adnoddau yn y tîm, a cheisio cadw'r gwasanaethau i redeg. Gwnaethom ganolbwyntio ar gael siopau ar agor a gwneud cais am gynigion. Fe wnaethom hefyd gychwyn y Llyfrgell Pethau a Chaffis Trwsio eleni, felly nid oedd gennym y gallu i wneud cais am wobrau hefyd.

Ar dudalen 12, mae'r adroddiad yn sôn am ganran y ffyrdd sydd mewn cyflwr gwael, sydd bob amser yn bryder i'r cyhoedd. Sut mae'r canrannau wedi'u cymhwyso/mesur?

Dyma un o'n dangosyddion perfformiad cenedlaethol, felly mae yna ystod o feysydd sydd wedi'u cynnwys sy'n cael eu nodi i ni.

Sut ydyn ni'n mesur gostyngiad y cyngor mewn allyriadau carbon?

Nid oes unrhyw swyddogion o MonLife yn y cyfarfod hwn felly byddwn yn gofyn i'r tîm Seilwaith Gwyrdd ymateb i'r aelodau ar ôl y cyfarfod.

Mae ap Fy Sir Fynwy yn wych. A allwn fynd ar drywydd yr adroddiadau a gyflwynwyd gennym yno, os nad oes gwaith wedi'i wneud?

Ar hyn o bryd rydym yn gweld galw digynsail yn dod trwy bob sianel: canolfan alwadau, Fy Sir Fynwy, llythyrau, ac ati. Mae nifer yr ymholiadau wedi bod yn rhyfeddol. Rydyn ni'n mynd i gynnal adolygiad o hynny gyda'r Swyddfa Rhaglen Ddigidol gan ein bod ni'n darganfod bod pobl yn dod atom ni trwy lawer o wahanol fectanweithiau, ac rydyn ni'n cael trafferth ymateb i bob un ohonyn nhw neu eu terfynu. Mae angen gwella'r mecanwaith ar gyfer darparu terfyniad ac adborth yn Fy Sir Fynwy. Byddwn yn dewis ychydig o feysydd allweddol sy'n berthnasol i'r portffolio Cymunedau Cryf fel Priffyrdd a Gwastraff i weld a allwn ddechrau gwella'r cyfathrebu hwnnw ac ymgysylltu â chwsmeriaid.

Mae cyfeiriad at drefniadau gweithio newydd - a oes gennym unrhyw adborth ar hynny?

Mae'r Prif Swyddog Pobl a Llywodraethu, Matt Phillips, yn goruchwylio'r prosiect hwn, yr ydym yn dal i weithio drwyddo. Mae sesiynau ymgysylltu â staff yn parhau i fwydo i'r broses honno. Yn y cyfnod sydd i ddod, byddwn yn profi gwahanol leoedd a gofodau, a sut y gallwn weithio mewn ffordd wahanol. Rydym yn meddwl sut y gallwn gael lleoedd gweithio cydweithredol, gofodau gweithio prosiect. Mae ein gweithwyr yn dod o dan wahanol gategoriâu: gweithwyr 'wrth fynd' nad ydyn nhw'n sefydlog mewn un lleoliad, gweithwyr

sefydlog sy'n seiliedig ar le, a gweithwyr 'unrhyw le'. Mae angen i'r rhain i gyd gynnwys yn y ffordd rydyn ni'n gweithredu yn y dyfodol. Mae'r gwaith yn parhau ond heb ei gwblhau eto.

O ran cyfathrebu â chynghorau cymunedol a thref, a oes swyddog penodol sy'n ymroddedig i ddelio â phryderon?

Gallai fod yn ddefnyddiol pe bai aelod pwyllgor yn rhan o'r sgysiau hynny - byddai'n werthfawr cael y mewnbwn hwnnw wrth i ni adolygu ac adnewyddu sut mae ymgysylltu â chwsmeriaid yn gweithio.

A yw ein ffigurau salwch staff yn cynnwys materion yn ymwneud â COVID-19 - diwrnodau ynysu ac ati?

Dim ond ar gyfer salwch cysylltiedig y mae salwch a gofnodwyd ar gyfer COVID-19, felly nid oherwydd cysgodi neu absenoldebau nad ydynt yn symptomatig, e.e. hunan-ynysu.

Os nad yw cysgodi wedi'i gynnwys yn y ffigurau salwch, sut ydyn ni'n cysylltu hynny â pherfformiad gwaith?

Nid ydym yn gwybod ar hyn o bryd beth yw'r mecanwaith AD ar gyfer cofnodi gwybodaeth cysgodi ond gallwn wirio a bwydo yn ôl i'r aelod ar ôl y cyfarfod. Mae strategaeth coronafeirws yn cael ei hystyried ym mis Medi, felly gellir trafod y mater hwn yn y cyd-destun hwnnw hefyd.

Crynodeb y Cadeirydd:

Gwirfoddolodd y Cynghorydd Webb i fod yn gynrychiolydd aelod i gynghorau cymunedol a thref.

Cyflwynwyd yr adroddiad hwn i'r pwyllgor er mwyn inni ystyried cynnydd y Cyngor wrth gyflawni ei bum nod blaenoriaethol fel y'u nodwyd yn ein Cynllun Corfforaethol. Rydym yn cydnabod bod y pandemig wedi arwain at ychydig o oedi ar brosiectau a bod rhywfaint o waith wedi cael ei oedi dros dro, wrth i'r Cyngor ganolbwyntio ei sylw ar ddarparu gwasanaethau allweddol mewn cyfnod heriol. Gwnaethom ddatblygu Strategaeth Coronafeirws a fabwysiadwyd gan y cabinet ac sydd wedi sicrhau bod gweithgareddau wedi'u canolbwyntio a'u cydlynu. Bydd y pwyllgor hwn yn ystyried dadansoddiad manwl o ymateb y Cyngor i'r pandemig a'r gwersi a ddysgwyd a fydd yn siapio ein gwasanaeth yn y dyfodol yn ein cyfarfod nesaf ar 30^{ain} Medi. Diolch i Emma am baratoi'r adroddiad hwn. Oni bai bod unrhyw argymhellion penodol eraill y mae aelodau am eu gwneud, rwy'n fodlon bod y pwyllgor yn fodlon â pherfformiad y gwasanaethau sy'n dod o fewn ein gorchwyl.

4. Monitro'r Gyllideb

Cyflwynodd Jonathan Davies yr adroddiad ac atebodd gwestiynau'r aelodau gyda Stacey Jones, Frances O'Brien, a Mark Hand.

Her:

Heblaw am y Rheolwr Archwilio (a rennir â Chasnewydd), a oes meysydd eraill yr ydym yn eu rhannu â chynghorau eraill?

Oes, mae sawl enghraifft o drefniadau gwasanaeth a rennir ledled yr awdurdod. Yr enghraifft ddiweddaraf yw'r penderfyniad i uno â gwasanaeth caffael Cyngor Caerdydd. Os oes budd i'w gael yna rydym yn archwilio'r posibilrwydd. Pan fyddwn yn cydweithredu â chynghorau neu gyrff eraill rydym yn gallu cyfalafu'r gost honno, gan ganiatáu inni dalu'r costau o adnoddau cyfalaf, yn hytrach na rhoi baich ar y cyfrif refeniw. Rydym yn edrych i wneud hyn ar gyfer caffaeliad ar gyfer y flwyddyn ariannol gyfredol: mae pwysau o £208k a fyddai wedi bod yn y gyllideb refeniw yn cael ei gyfalafu.

A yw'r cydweithrediad â Chaerdydd ar gaffaeliad yn cynnwys cyflogau a rennir?

Roedd hynny'n cynnwys trosglwyddo'r gwasanaeth a secondiad swyddogion i Gaerdydd. Yna byddem yn talu ffi am y gwasanaeth hwnnw, i bob pwrpas. Felly, i bob pwrpas, rydyn ni'n talu'r cyflog ond trwy drefniant ffioedd yn hytrach nag yn uniongyrchol.

Uned cludo teithwyr a gorfodaeth parcio sifil: a yw'r cynllun parcio sifil newydd wedi cychwyn, ac a fydd y pwysau'n cael eu datrys yn y blynyddoedd i ddod?

Mae gan y gwasanaeth UCT nifer o bwysau. Rydym wedi gweld costau cynnal a chadw uwch, costau staffio ychwanegol, cynnydd yn nifer y disgyblion sydd angen cludiant, ac ati. Mae modelu'r niferoedd hynny yn gymhleth iawn o ran ceisiadau sy'n dod i mewn am gludiant o'r cartref i'r ysgol bob blwyddyn. Rydym yn aml yn cael ceisiadau hwyr ac mae'n anodd i ni ragweld i ble y bydd disgyblion yn mynd. Rydym yn edrych ar roi cynllun adfer ar waith ar gyfer UCT ar gyfer y flwyddyn nesaf; y llynedd cawsom swm sylweddol o arian gan Lywodraeth Cymru a helpodd i liniaru rhai o'r materion yn y gwasanaethau, ond maent yn dal i fodoli. Rydym yn edrych ar y strwythur staffio presennol ac yn gwneud cymhariaeth rhwng gweithrediadau mewnol ac allanol i weld a oes unrhyw ffordd i leihau costau. Ond maen nhw'n ymwneud yn bennaf ag amrywiadau mewn niferoedd - pan fyddwn ni'n derbyn y niferoedd newydd ym mis Medi, bydd y cyfeiriad y mae'n rhaid i ni ei gymryd yn gliriach, a bydd adolygiad arall.

Mae gorfodaeth parcio sifil wedi bod ar waith ers ychydig llai na dwy flynedd ond rhwng swyddi gwag staff, salwch a'r pandemig, mae'n debyg mai dim ond tua thri mis o weithgaredd llawn yr ydym wedi'i gael. Ar hyn o bryd mae diffyg incwm yn erbyn y targed; rydym wedi

cychwyn adolygiad i ddarganfod a yw'r targed yn realistig yn y lle cyntaf. Nid oeddem yn gorfodi yn ystod y llifogydd a chafodd staff eu hadleoli yn ystod y pandemig, felly dim ond nawr rydym yn cael y gwasanaeth i mewn. Bydd hwn yn faes i'r pwyllgor ei wyllo wrth inni symud ymlaen, a gallwn adrodd yn ôl yn y flwyddyn i ddod.

A effeithiwyd ar ein contractau preifat?

Do, rydym wedi lleihau ein llogi preifat oherwydd COVID-19. Rydym nawr yn dechrau dychwelyd i'r farchnad llogi preifat a chael swyddi i mewn i'r perwyl hwnnw. Gobeithio, wrth i'r flwyddyn fynd yn ei blaen, y bydd incwm yn symud ymlaen yn raddol. Mae angen i ni sicrhau bod gennym y strwythur staffio i ddarparu ein gwasanaethau craidd, h.y. plant i'r ysgol, a'r pwynt galw cyntaf fydd codi gwersi nofio unwaith y byddant yn dechrau eto. Byddwn yn gwyllo'r farchnad yn agos iawn ac yn datblygu ein gwasanaeth i gyd-fynd â'r anghenion a chynhyrchu incwm o logi preifat gan ei fod yn gwrthbwysu ein costau cyffredinol.

A ellid cael hyfforddiant pellach mewn darllen cyfrifon, ac efallai y gallai aelodau awgrymu ffyrdd o eirio pethau, ac ati?

Bydd swyddogion yn ystyried hyn ac yn dychwelyd i'r pwyllgor.

Crynodeb y Cadeirydd:

Rydym yn diolch i'r swyddogion am adroddiad manwl ar y sefyllfa refeniw a chyfalaf ac rydym yn ddiolchgar am yr esboniad cryno o'r materion cyllidebol allweddol yn y meysydd gwasanaeth sy'n dod o fewn ein goruchwyliaeth. Rydym yn cydnabod bod angen manylder ar adroddiadau, fodd bynnag, mae cyllid llywodraeth leol yn gymhleth a hoffem gael rhywfaint o hyfforddiant pellach ar ddadansoddi'r adroddiadau cyllid maes o law. Ein rôl yw bodloni ein hunain bod monitro cyllideb effeithiol yn digwydd ac fel pwyllgor, rydym yn teimlo'n weddol hyderus bod hyn yn wir. Rydym yn cydnabod bod gan 2 storm y gaeaf oblygiadau sylweddol i'r sefyllfa ariannol ynghyd â'r sefyllfaoedd sydd eisoes yn heriol yn y maes gwasanaeth, yn benodol gwasanaethau plant, Uned Cludiant Teithwyr a Gwastraff ac Ailgylchu, y dyfarniad cyflog uwch a'r setliad hwyr gan Lywodraeth Cymru gan gymhlethu sefyllfa heriol ymhellach. Diolchwn yn arbennig i swyddogion am roi trosolwg inni o oblygiadau ariannol y pandemig COVID-19, a fydd yn ein helpu yn ein harchwiliad o'r dysgu pandemig y byddwn yn ei wneud ym mis Medi. Diolch swyddogion am eich amser y bore yma a'ch gwaith caled yn coladu'r adroddiadau hyn.

5. Cadarnhau cofnodion y cyfarfod blaenorol

Cadarnhawyd a llofnodwyd y cofnodion fel cofnod cywir.

6. Rhestr weithredu

7. Blaenraglen Gwaith Cymunedau Cryf

Gofynnir am hyfforddiant ar fonitro cyllideb. Gofynnodd y Cynghorydd Webb i is-grŵp sy'n cwmpasu'r cyfathrebu â chynghorau tref a chymuned gael ei ychwanegu at y rhaglen waith. Gobeithio y bydd adroddiad Claddedigaethau ac Amlosgiadau'r Cynghorydd Smith yn cael sylw

ym mis Medi, ynghyd â strategaeth Coronafeirws. Yn dibynnu ar ymateb swyddogion i gyflwyniad y Fforwm Agored Cyhoeddus, mae'n bosibl y gallai llifogydd cael sylw ym mis Tachwedd. Cynigir y dylid ychwanegu diweddariad ar Linellau Sirol i'r rhaglen waith, efallai ar y cyd ag adolygiad o deledu cylch cyfyng. Bydd mis Ionawr yn cynnwys darn sylweddol ar reolaethau cŵn.

8. Blaenraglen Gwaith y Cabinet a'r Cyngor

9. Cadarnhau dyddiad ac amser y cyfarfod nesaf

Dydd Iau 30^{ain} Medi 2021.

The meeting ended at **10.50 am**